

ת"פ 66313/12/15 - מדינת ישראל נגד משה יעקב חברוני

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"פ 66313-12-15 מדינת ישראל נ' עליאש ואח'

לפני	כבוד השופטת לימור מרגולין-יחידי
מאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד
נגד	משה יעקב חברוני
נאשמים	ע"י ב"כ עו"ד

החלטה

ב"כ נאשם 2 מבקש שביהמ"ש ימחק מכתב האישום את סעיף 67 שהוא אחד משני הסעיפים המרכזיים המתארים את המרמה המיוחסת לנאשם 2 בכתב האישום.

לשיטתו, זוהי התוצאה המתחייבת מכך שהמאשימה לא קיימה בשעתו באופן נאות את החלטת ביהמ"ש, שהורתה לה ליתן פירוט נוסף לסעיף 67 לכתב האישום.

הסנגור מזכיר כי בשלבים המקדמיים במהלך הדיון בטענות המקדמיות, הורה ביהמ"ש למאשימה לפרט בהתאם לעתירת ההגנה את סעיפים 65 ו-67, שני סעיפים המרמה המרכזיים, ולאחר מכן התקיים דיון בעקבות טענת ההגנה שהחלטה לא קויימה ביחס לסעיף 67. באותו דיון מסרה המאשימה הבהרה בע"פ, שהיה בה פירוט בדרך של אימוץ הנתונים המפורטים שנמסרו ביחס לסעיף 65 גם ביחס לסעיף 67. בהחלטת ביהמ"ש באותו דיון נקבעה החלה של אותם נתונים המופיעים בסעיף 65 גם על סעיף 67, ללא צורך בתיקון פורמלי נוסף.

הנה, לטענת הסנגור, רק בשלב מתקדם של חקירתו הנגדית של נאשם 2, לאחר שניתנה תשובה מפורטת לכתב האישום, התברר באקראי, עקב שאלה מצד ב"כ המאשימה, כי למעשה המאשימה אינה עומדת מאחורי ההבהרה המפורטת שנתנה בכל הנוגע לסעיף 67. לא זו אף זו, לאחר בדיקת העניין, הודיעה המאשימה כי טרם שמיעת הראיות לא היו בידיה ראיות ברורות ביחס לנסיבות, למועדים ולגורמים בפניהם בוצעו המעשים המפורטים בסעיף 67, ובמקום שתבהיר כי הנתונים לא ידועים לה, הפנתה המאשימה לנתונים הנוגעים לסעיף 65, וציינה כי אותם נתונים נכונים גם ביחס לסעיף 67. במצב דברים זה, כך נטען, ניתנה תשובת נאשם 2 לאישום, לרבות תשובתו לסעיף 67 לאחר הבהרתו,

כשאילו הייתה ההגנה יודעת שאין למאשימה ראיות, כאמור, לא מן הנמנע שתשובת נאשם 2 לסעיף 67 והתנהלותו במהלך ניהול התיק היו שונות, וזאת בהתבסס על טעמים משפטיים וראייתיים שיש להם השפעה על עמדת ההגנה, שחלקם פורטו על ידו בשני הדיונים האחרונים.

בנוסף, יוצא הסנגור נגד הצהרות המאשימה בדיון האחרון ביחס לנוסחו המדויק של סעיף 67, ומציין בהקשר זה כי המאשימה לא ביקשה לתקן את כתב האישום ולא הותר לה לתקנו.

ועוד, טוען הסנגור שבנסיבות שנוצרו יש מקום לקבוע כי נוסחו של סעיף 67 צריך להיות הנוסח המקורי, לפני ההבהרה, נוסח שביהמ"ש קבע כי הוא טעון הבהרה ופירוט, ויש לקבוע כי לא קויימה החלטת ביהמ"ש בעניין הפירוט, על כל המשתמע מכך.

הסנגור מסכם וטוען שבשלב הדיוני המתקדם מאד, ערב סיום פרשת ההגנה של נאשם 2, יש בהתנהלות המתוארת משום פגיעה בלתי הפיכה בנאשם 2 ובהגנתו, שהמרפא היחיד לה הוא בדרך של ביטול סעיף 67.

המאשימה מתנגדת לבקשה.

לשיטתה, אין מקור נורמטיבי לעתירה לביטול סעיף מכתב האישום.

עוד מציינת המאשימה כי ההצהרות מטעמה בדיון האחרון בדבר נוסחו המדויק של הסעיף ניתנו בהוראת ביהמ"ש ולא בעקבות בקשה מצידה.

לעניין הטענה לפגיעה בהגנת הנאשם בתשובתו לאישום, מפנה המאשימה לנוסח תשובתו של נאשם 2 לאישום, שהיא תשובה כללית, וטוענת שמההתייחסות הסתמית, שאינה נוגעת למועדים מסוימים או לנושאי תפקיד מסוימים, מתבקשת המסקנה שההבהרה לא השפיעה על התשובה לאישום. לטענת המאשימה, גם אם קיימת פגיעה כלשהי בנאשם לעניין תשובתו, הרי שביהמ"ש התיר לנאשם להגיש תשובה מתוקנת לאישום ובכך נרפאת הפגיעה.

ועוד טוענת המאשימה שהנאשם לא הצביע על פגיעה בהגנתו בכללותה, וכי לא די שיטען לפגיעה אלא עליו להצביע עליה ולבססה, ומשלא עשה כן יש לדחות את בקשתו.

דין והכרעה

השתלשלות הארועים בכל הנוגע לנוסחו של סעיף 67 לכתב האישום, שהסנגור תיאר אותה כהווייתה, אינה שגרתית. לעניין נוסחיו השונים של סעיף 67 לכתב האישום, יש לציין כי קיימים שלושה נוסחים אפשריים: הראשון, הנוסח המקורי שהיה טעון הבהרה, השני, הנוסח לאחר ההבהרה המפנה לכל הפרטים שהובהרו ביחס לסעיף 65, והשלישי, הנוסח

שנמסר בדיון האחרון בהתאם להנחיית ביהמ"ש.

הסנגור עותר לבטל את סעיף 67 בכל נוסח שהוא, בעוד שהמאשימה טוענת שאין מקור סמכות בדין לסעד המבוקש.

במישור הסמכות, דומה שביהמ"ש מוסמך להגיע לתוצאה של ביטול אישום, או במקרה שלפניי ביטול סעיף באישום, עקב אי קיום או קיום לא תקין של החלטת ביהמ"ש בשלב של טענות מקדמיות, וזאת באופן דומה לסמכות הביטול במקרה שמתקבלת טענה מקדמית. אכן, סמכות הביטול מחמת פגם בכתב האישום מכוונת לשלב המקדמי של ההליך ולא לשלב מתקדם של שמיעת ראיות, אך כשם שביהמ"ש רשאי להשהות את מועד החלטתו ביחס לטענה מקדמית, והחלטת הביטול יכולה להתקבל בשלב מאוחר יותר של ההליך, כך בנסיבות מתאימות, לדוגמא אם אי קיום החלטת ביהמ"ש מתגלה בדיעבד, ניתן מבחינה עקרונית להפעיל את אותה סמכות גם בשלב המאוחר של שמיעת הראיות ואף בשלב ההכרעה בתיק.

שאלה אחרת היא אם יש בהתנהלות שתוארה ובמצב הקיים כדי להצדיק בשלב זה סעד של מחיקת סעיף 67 מכתב האישום יהא נוסחו אשר יהא וביטולו של מרכיב ממרכיבי המרמה הנטענים.

ביחס לשאלה זו, אינני סבורה כי יש בשלב זה הצדקה משפטית לתוצאה של ביטול סעיף באישום, שהיא מרחיקת לכת, בטרם תוצג בפני ביהמ"ש התמונה המלאה הנוגעת לפגיעה הנטענת בנאשם 2, ויבחנו פתרונות ביניים בהתאמה לדרגת הפגיעה.

ודוק, איני יכולה לשלול שבסופו של דבר ינתן ביטוי בדרך כזו או אחרת במסגרת פסק הדין לפגיעה הנטענת בהגנת נאשם 2 בשל ההתרחשות המתוארת. זאת, לאחר שתיבחן התמונה בכללותה ולאחר שהצדדים יטענו בעניין זה בצורה נרחבת יותר בסיכומיהם, לרבות ביחס לנפקויות שיש, אם יש, לאי ההתאמות שהובהר שקיימות ביחס לנוסח הסעיף.

בנוסף, איני משוכנעת שיש בצעדים המיידים והלא שגרתיים עליהם הוריתי, הכוללים מתן אפשרות להיוועצות עם עוה"ד ביחס לסעיף האמור לפני החקירה החוזרת, מתן אפשרות להגשת תשובה חלופית לאישום ביחס לאותו סעיף, ודרישה מהמאשימה שתצהיר מה לשיטתה אמור היה להיות הנוסח המדויק של הסעיף, כדי לספק מענה בסיטואציה שנוצרה ולשמור במידה מספקת על זכויות נאשם 2, אך גם בעניין זה אני סבורה שאין להחליט כעת אלא רק בסיום ההליך.

לצד זאת, אני מוצאת לנכון להעיר כבר עתה, במנותק מהשלכות שיהיו למתואר לעיל בהמשך הדרך, ככל שיהיו, כי אין מקום להתייחסות שוות נפש לסיטואציה בה הבהרה שניתנת על ידי מאשימה, שלא אגב אורחא, אלא במסגרת דיון העוסק באותה הבהרה, אינה משקפת את המציאות ואת עמדת המאשימה. אין מדובר במקרה בו המאשימה מציינת בכתב אישום, כפי שהיא רשאית, שמועדי הארועים או פרטים אחרים אינם ידועים לה, אלא במצב שבו למרות שמתברר בדיעבד שהפרטים המדויקים, לכל הפחות ביחס למועדים, לא היו בידיעת המאשימה, היא לא ציינה עובדה זו, אלא מסרה הלכה למעשה פרטים ונתונים שלא היו לה ראיות ברורות לגביהם. היות שכתב האישום גודר את מסגרת הדיון ואת הנתונים והפרטים מפניהם נדרש הנאשם להתגונן, נדרשת הקפדה יתרה שיצוינו רק עובדות הידועות למאשימה

ונובעות מהראיות או שתצוין העובדה שהעובדות המדויקות אינן ידועות לה.

עוד אני מבקשת להעיר כבר עתה, בהתייחס לטענת המאשימה שנאשם 2 לא הצביע על כל פגיעה בהגנתו, כי איני רואה עין בעין עם המאשימה, ולהשקפתי בדיונים האחרונים שעסקו בנושא, הציג הסנגור טענות שעשויות להצביע על פגיעה פוטנציאלית במידה כזו או אחרת בניהול ההגנה, טענות שאל משקלן ומשמעותן לא אדרש כעת, אך הן אינן סתמיות או מופרכות.

ואחרון, מקובלת עליי הערת המאשימה שהיא לא ביקשה בדיון האחרון לתקן את כתב האישום או לתת התראה שבכוונתה לייחס לנאשם אחריות לעובדות חדשות שהתגלו במסגרת ההליך. ביהמ"ש הוא שביקש התייחסות של המאשימה, כך שעמדתה הנוכחית והעדכנית של המאשימה תהא ידועה לביהמ"ש ולנאשם, וזאת כדי שניתן יהיה להעריך את כל הטענות השונות בנושא, וללא קשר לשאלה אם המאשימה תבקש ואם ביהמ"ש יאפשר למאשימה להתבסס על אותו נוסח עדכני.

כעולה מן המקובץ, הגם שאיני מקבלת בשלב זה את עתירת הסנגור לביטול סעיף 67, ואף איני מכריעה בטענתו כי נוסחו של סעיף 67 צריך להיות הנוסח המקורי, והגם שדיון והכרעה במשמעות הארועים יתקיימו רק במסגרת פסק הדין ולא כעת, מצאתי לנכון להרחיב ביחס להיבטים מסוימים כבר בשלב הנוכחי כדי שמסגרת הדיון בהמשך תהא ברורה יותר, והצדדים יוכלו להדרש לכך ביתר פירוט בסיכומיהם.

למען הסר ספק, בשלב זה, הנוסח של סעיף 67 לכתב האישום, הכולל את ההבהרות בדרך של אימוץ הנתונים מסעיף 65 הוא הנוסח המופיע בכתב האישום.

ההחלטה תשלח למאשימה ולב"כ נאשם 2 בפקס.

ניתנה היום, י"ז כסלו תשע"ח, 05 דצמבר 2017, בהעדר הצדדים.